

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ขอนแก่น เขต 2

Transformational Leadership of School Administrators Under Khon Kaen Primary

Educational Service Area Office 2

รุ่งทิวา สีหามู¹, เอกชาตรี สุขแสน²

Rungtiwa Seehanoo¹, Akchatree Suksen²

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Mahamakut Buddhist University Isan Campus

Author for Correspondence: Email: rungtiwaaoao28@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อสำรวจความคิดเห็นครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 กลุ่มตัวอย่างคือครูผู้สอน จำนวน 317 คน ได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X} = 3.97$), ด้านสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 3.93$), ด้านกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X} = 3.91$) และด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ และ 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันและมีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ; ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง; ผู้บริหารสถานศึกษา

Received: 05/10/2567, Revised:07/11/2567, Accepted:09/11/2567

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to study the level of transformational leadership of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2; and 2) to compare the transformational leadership of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2. This research aimed to survey the opinions of teachers under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2. The target group was teachers, totaling 317 people. A questionnaire was used to collect the data. 302 questionnaires were returned, accounting for 95%. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance.

The results of the research were as follows: 1) The level of transformational leadership of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2, in overall was in high ($\bar{X}=3.93$). While considering each aspect, aspects of Ideologically influence, aspect of inspiration, aspect of intellectual stimulating and aspect of considering individuality were at the high level ($\bar{X}=3.97$, $\bar{X}=3.93$ and $\bar{X}=3.89$), respectively. 2) The result of comparing transformational leadership of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2 along with teachers' opinion with different sex, education, and work experience found that teachers with different sex and work experience had no statistically different opinion. However, different education level had statistically different opinion significant at 0.05.

Keywords: Leadership; Transformational Leadership; School Administrators

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สภาพสังคมและวิทยาการ ต่าง ๆ ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตเพื่อความอยู่รอดและการศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีวิตในยุคที่มีอัตราการแข่งขันสูง การศึกษายังเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศเพราะการที่คนมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น เป็นคนที่มีคุณภาพและศักยภาพจะส่งผลให้ประเทศพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ดังนั้นเป้าหมายของการจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีศักยภาพและสามารถพัฒนาตนเองและสังคมให้บรรลุตามเป้าหมายได้

ตามรายงานขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียน อายุ 15 ปีทั่วโลกในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และการอ่าน พบว่านักเรียนไทยร้อยละ 59.5 อยู่ในกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานและมีนักเรียนไทยเพียงร้อยละ 0.18 ที่ทำคะแนนได้ในระดับสูงกว่าค่ามาตรฐาน ทั้งยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษาและตลาดแรงงาน และยังไม่มีระบบฐานข้อมูลอุป

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567
 สงค์และอุปทานกำลังคนของประเทศเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนากำลังแรงงานที่จะช่วยระบุดึงสมรรถนะ
 และทักษะที่จำเป็นของงานแต่ละอาชีพซึ่งเป็นสิ่งที่ภาคธุรกิจให้ความสำคัญมากกว่าคุณวุฒิทางการศึกษา
 (สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

นักวิชาการหลายท่านกล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ หรือยุคปฏิรูปการศึกษาควรมีลักษณะผู้นำที่ดีและเข้มแข็งและมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการติดต่อสื่อสารในองค์กรที่ดี โดยเฉพาะเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หรือเรียกว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational leadership) Leithwood & Jantzi (1996) ได้อธิบายว่าความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership) หมายถึง กลุ่มพฤติกรรมของผู้นำซึ่งแสดงออกถึงการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการยกระดับ และกระบวนการซึ่งผู้นำและผู้ตามต่างยกระดับซึ่งกันและกันในด้านศีลธรรมและแรงจูงใจให้สูงขึ้น โดยผู้นำจะกระตุ้นจูงใจผู้ตามให้กระทำมากกว่าที่ผู้ตามคาดหวังไว้ว่าจะกระทำ และผู้ตามจะสร้างความผูกพันต่อจุดประสงค์ขององค์กร โดยผู้นำกระตุ้นให้ผู้ตามดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ขององค์กรและผู้นำแสดงคุณลักษณะที่เป็นตัวแบบหรือแบบอย่างในการปฏิบัติแก่ผู้ตาม จะเห็นได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลหลักที่ต้องรับผิดชอบต่อประสิทธิผลและความสำเร็จของโรงเรียนซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหาร

จากข้อมูลแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 เปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละลดลงจำนวน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 เปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละลดลงจำนวน 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ สาระการเรียนรู้ภาษาไทยและสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2, 2566)

จากการรวบรวมปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษาในสภาพปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

2.2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 317 คน และเลือกตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) ด้านสร้างแรงบันดาลใจ 3) ด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และ 4) ด้านกระตุ้นทางปัญญา โดยข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ท (Likert, 1961) โดยมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความสอดคล้องของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มีค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับและรายด้าน ด้วยวิธีการตรวจสอบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) โดยกำหนดความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 0.80 ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านทางออนไลน์ Google Form และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบที (t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) แล้วนำไปแปลผลเปรียบเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ย 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 สรุปผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
1. ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	3.97	0.57	มาก
2. ด้านสร้างแรงบันดาลใจ	3.93	0.58	มาก
3. ด้านกระตุ้นทางปัญญา	3.91	0.55	มาก
4. ด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	3.89	0.58	มาก
โดยรวม	3.93	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์, ด้านสร้างแรงบันดาลใจ, ด้านกระตุ้นทางปัญญา และด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

พบว่า ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ โดยรวมอยู่ที่ ระดับมาก ($\bar{X}=3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล, ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี, ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานตามกลยุทธ์, ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานโดยเน้นความสามัคคีในองค์กร, ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีศีลธรรมและมีจริยธรรมในการปฏิบัติงาน, ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีในสถานการณ์คับขัน, ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานอย่างชัดเจน, ผู้บริหารสถานศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเอง, ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้ความเคารพและยกย่องเทิดทูน

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนด้านสร้างแรงบันดาลใจ

พบว่า ด้านสร้างแรงบันดาลใจ โดยรวมอยู่ที่ ระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความมั่นใจในการดำเนินงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานตามเป้าหมาย, ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการโน้มน้าวให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาทำงานด้วยความเสียสละเพื่อประโยชน์ขององค์กร, ผู้บริหารสถานศึกษาแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงาน, ผู้บริหารสถานศึกษาทำให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน, ผู้บริหารสถานศึกษาให้ขวัญและกำลังใจครูและบุคลากรในสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นในครูและบุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม

ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านกระตุ้นทางปัญญา

พบว่า ด้านกระตุ้นทางปัญญา โดยรวมอยู่ที่ ระดับมาก ($\bar{X}=3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน, ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในการดำเนินงาน, ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้ครูและบุคลากรแก้ปัญหาด้วยแนวทางใหม่ๆ, ผู้บริหารสถานศึกษาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ, ผู้บริหารสถานศึกษาให้กำลังใจและสนับสนุนการทำงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการกระตุ้นครูและบุคลากรให้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น, ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของครูและบุคลากรทุกคน และผู้บริหารสถานศึกษาแก้ไขปัญหาด้วยหลักการและเหตุผล

ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

พบว่า ด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยรวมอยู่ที่ ระดับมาก ($\bar{X}=3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานที่ท้าทายความสามารถ, ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน, ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงถึงการเห็นคุณค่าและความสำคัญของครูและบุคลากรในสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายงานให้ครูและบุคลากรตามความรู้ความสามารถและความถนัด, ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเปิด

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

โอกาสให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาแสดงความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรพัฒนาศักยภาพของตนเอง

5. อภิปรายผลการวิจัย

บทความวิจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีทักษะและความรู้ในการบริหารสถานศึกษาให้เข้ากับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้โดยการกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามภารกิจ โดยที่เขาเองต้องเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงาน มีความมุ่งมั่นและทุ่มเทในงานของตน ทำให้เขาเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน และทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยณัฐพงศ์ ตระการ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 589 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.2 ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$) เพราะเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาทำงานโดยไม่ใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตน แต่ควรประพฤติตนเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นและกลุ่ม ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองผู้บริหารควรสร้างแรงบันดาลใจรวมถึงความขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยชนันท์สรณ์ ปิยะภัทรวิรัตน์ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดยะลา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อยู่ในระดับมาก

5.3 ด้านสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านสร้างแรงบันดาลใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) เพราะเนื่องจากผู้บริหารมีความตั้งใจที่ชัดเจนในการทำให้งานประสบความสำเร็จ โดยมีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้ร่วมงานทุกคนที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยณัฐพงศ์ ตระการ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 589 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ด้านสร้างแรงบันดาลใจ อยู่ในระดับมาก

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

5.4 ด้านกระตุ้นทางปัญญา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านกระตุ้นทางปัญญา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$) เพราะเนื่องจาก ผู้บริหารที่เปิดใจจะสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความเชื่อมั่นและความเข้าใจซึ่งจะส่งผลให้ทีมงานมีพลังสมองในการคิดหาแนวทางแก้ไขปัญหอย่างเต็มประสิทธิภาพ ทำให้สามารถระดมพลังสมองและประสานงานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในองค์กรอย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยณัฐพงศ์ ตระการ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 589 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา อยู่ในระดับมาก

5.5 ด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$) เพราะเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามุ่งใส่ใจในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะพิเศษของบุคลากรในทีม การสนับสนุนนี้มุ่งเน้นการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองของผู้ร่วมงาน มอบหมายงานโดยพิจารณาถึงความรู้และความสามารถของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของชนันท์สร้อยพิทยะภักดิ์ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดยะลา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมาก

5.6 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน พบว่า ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นเรื่องเพศในการทำงานเป็นเรื่องสำคัญในวงจรธุรกิจและองค์กรในปัจจุบัน ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นกลางและเป็นธรรมในการทำงาน โดยให้เกียรติและเท่าเทียมกันทุกเพศอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับอุมวดี วัฒนะนุกุล (2560) ได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา พบว่าการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา จำแนกตามเพศ ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.7 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากผู้บริหารที่มีการศึกษาในระดับที่สูงมักจะมีความรู้

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

ที่ลึกซึ้งในเรื่องการบริหารจัดการและนวัตกรรมการศึกษา ทั้งนี้ยังรวมถึงการศึกษาเรื่องการวางแผน การจัดการทรัพยากรมนุษย์ และการสร้างยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรศักดิ์ สารสมักร (2563) ได้ทำวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 จำแนกตาม วุฒิกการศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นารินทร์ เดชสะท้าน (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.8 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน พบว่า ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีความเข้าใจในการทำงาน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในสถานศึกษา รวมทั้งครูผู้สอนมีความพร้อมที่จะทุ่มเทเสียสละ มีความสุขุมรอบคอบ ตลอดจนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการทำงานได้อย่างทันท่วงทีส่งผลให้สถานศึกษาพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัย ญฐวัฒน์ พระงาม (2561) ได้ทำวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมวดี วัฒนะนุกูล (2560) ได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. สรุป/ข้อเสนอแนะ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับมาก โดย

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567
 เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านสร้างแรงบันดาลใจ ด้านกระตุ้นทางปัญญา
 และด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ตามลำดับ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

6.1.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหาร
 สถานศึกษาควรพัฒนาความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ด้วยการศึกษาค้น
 ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น หน่วยงานอื่น เพื่อให้รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนของยุคปัจจุบันและในอนาคต
 และหน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้กับ
 ผู้บริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในยุคปัจจุบันและในอนาคต เพื่อให้ครูและบุคลากรเห็น
 ถึงสมรรถนะในการเปลี่ยนแปลงของยุคปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งจะส่งผลดีต่อสถานศึกษาและนักเรียน

6.1.2 ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ควรส่งเสริมภาวะ
 ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยผู้บริหารสถานศึกษา
 ควรมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาแสดงความสามารถในการ
 ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนและบุคลากรพัฒนาศักยภาพของ
 ตนเอง ให้อยู่ในระดับมากยิ่งขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

6.2.2 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

7. องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการกระตุ้น ดึงดูดใจ โน้มน้าวใจผู้ตาม ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่พัฒนาศักยภาพที่สูงขึ้น มุ่งมั่นกระทำหรือดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตาม
 วัตถุประสงค์ขององค์กร ประกอบด้วย ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านสร้างแรงบันดาลใจ ด้านกระตุ้น
 ทางปัญญา และด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สรุปได้ดังภาพ



ภาพที่ 1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

8. บรรณานุกรม

- ชนันภัสร์ ปิยะภัทรวิรัตน์. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนัก
บริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดยะลา. สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ณัฐวัฒน์ พระงาม. (2561). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดพิษณุโลก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2561, หน้า 13-
23.
- ณัฐพงศ์ ตระการ. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยราชธานี.
- ธีรศักดิ์ สารสมัคร. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29, การประชุมวิชาการและนำเสนอ
ผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 5,มหาวิทยาลัยราชธานี.

- วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567
- นารินทร์ เดชสะท้อน. (2557). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3.** วารสารวิชาการ แพร่ภาพสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายน-ธันวาคม 2557, หน้า 83-99.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น.** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุริยวิถีสาส์น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. (2566). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566.** สืบค้นจาก <https://kkn2.go.th/web/actionplan/>, สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2566.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี. (2565). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570),** สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=13651, สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2566.
- อุมาวดี วัฒนชนกุล. (2560). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา.** การค้นคว้า.หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities.** Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610.
- Leithwood & Jantzi. (1996). **Secondary school teachers' commitment to change: The contributions of transformational leadership.** Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, Atlanta, GA.
- Likert, Rensis A. (1961). **New Patterns of Management.** New York: McGraw-Hill Book Company Inc.